Ankenævnet *for* Forsikring

Den 3. april 2019 blev i sag nr. 92064:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Juristernes og Økonomernes Pensionskasse
Dirch Passers Allé 76
2000 Frederiksberg

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har pensionsordning. Hun har i brev af 13/3 2018 til nævnet bl.a. anført:

> "Jeg har været medlem af JØP siden 1. september 1992. Jeg tilhører den afdeling, der benævnes 'afd. 1, ikke omtegnet'. Der er tale om en solidarisk pensionsordning med livsvarig pensionsudbetaling og – indtil sidste år – ydelsesgaranti.
>
> Min klage til Forsikringsankenævnet skyldes, at JØP i 2017 gennemførte en ændring, så den hidtidige ydelsesgaranti (grundlagspension) ikke længere er gældende. Ændringen er i strid med tidligere tilsagn fra JØP om, at min pension ikke kunne blive lavere end den for mig gældende grundlagspension.
> …
> <u>Tilbud om omtegning 2011 og 2012</u>
> I 2011 blev alle medlemmer af afdeling 1 tilbudt omtegning af deres pensionsordning. Omtegning ville udløse en omtegningsbonus, dvs. en andel af frigivne bundne reserver, og samtidig ville ydelsesgarantien bortfalde. Jeg deltog i JØPs informationsmøde vedrørende omtegningen. På mødet blev det bl.a. oplyst, at den omtegnede ordning ville blive baseret på en længere forventet levetid end den nuværende. Jeg fandt, at det ville være for usikkert at opgive min ydelsesgaranti og samtidig gå over på en ordning, hvor pensionen skulle fordeles på en længere levetid. Også selv om det ville betyde, at jeg samtidig ville modtage en omtegningsbonus. Jeg besluttede derfor, at jeg ikke ville omtegne.
>
> I efteråret 2012 varslede JØP, at der ville komme et nyt tilbud vedr. omtegning. Det blev oplyst, at næsten 80% af medlemmerne af afdeling 1 havde omtegnet, og jeg ønskede derfor at sætte mig nøje ind i, om det alligevel ville være en fordel for mig at omtegne.
>
> Det fremgik af det omtegningstilbud, som jeg fik, at jeg, hvis jeg omtegnede, ville få en omtegningsbonus på kr. 760.790. Beløbet ville blive anvendt til at forhøje min pensionsopsparing.

Jeg deltog i JØPs informationsmøde d. 19/11 2012, hvor direktør … og ansvarshavende aktuar … var til stede. Det var vigtigt for mig at vide, hvilken pension jeg ville være garanteret ved henholdsvis at omtegne til ny ordning eller at beholde min nuværende ordning, og jeg spurgte grundigt ind til dette.

Direktør … oplyste, at jeg i min nuværende ordning havde en grundlagspension, som var udtryk for en ydelsesgaranti, der ikke kunne ændres fra JØPs side. I en omtegnet ordning ville der ikke være nogen garanti for størrelsen af den fremtidige pension, men det var forventningen at den ville blive højere pga. en anden investeringsstrategi. Levetidsforudsætningerne ville i en omtegnet ordning være forlænget med 7 år, men det var JØPs forventning, at et bedre afkast ville kompensere for dette.

I mine noter fra mødet har jeg citeret [direktør] for at udtale: 'Hvis du ikke omtegner, har du din garanti – den står ved magt. Men pensionisttillægget rammes af lavere afkast.' Jeg har også skrevet: 'Ved længere levetid uden omtegning: Det påvirker pensionisttillægget, men ydelsesgarantien gælder uden ændringer. Grundlagspensionen skal honoreres.'

JØP har givet mig kopi af en af de slides, som … viste på informationsmødet, og den støtter det, som jeg har noteret under mødet. Under overskriften 'Hvis du ikke tegner om' er på … slide anført: 'Du beholder din nuværende ydelsesgaranti.' Den pågældende slide fra informationsmødet er vedlagt som bilag 1.

På mødet gjorde … det klart, at der ville være nogle negative konsekvenser ved ikke at omtegne:

- Pensionen ville ikke følge med inflationen
- Det såkaldte pensionisttillæg ville blive nedsat og formentlig helt bortfalde
- Man ville ikke få overført sin del af formuen, de såkaldte bonushensættelser
- Man måtte imødese en lavere pension end ellers forventet

Efter mødet gjorde jeg op med mig selv, at det vigtigste for mig var at vide, hvad jeg havde at holde mig til – altså den garanterede livslange grundlagspension.

Jeg sendte efter mødet en e-mail til [direktør], hvor jeg takkede ham for et godt møde og skrev *'For mit eget vedkommende har jeg altid været den type, der går med livrem og seler. Jeg er derfor nået frem til, at det, der vægter højst for mig, er dit tilsagn om at min garanterede grundlagspension kan ingen tage fra mig – så jeg bliver hvor jeg er.'* … svarede, at det glædede ham, at jeg havde fået tilstrækkelige oplysninger til at træffe min beslutning. Mailkorrespondance af 20/11 2012 vedlægges som bilag 2.

Ovenstående mailkorrespondance dokumenterer efter min opfattelse, at JØP v/direktør … over for mig har bekræftet, at jeg ikke ville kunne miste min garanterede grundlagspension og at JØP har været vidende om, at denne forudsætning var afgørende for mit valg.

<u>Informationspjecen 'Genfremsættelse af tilbud om omtegning af din pension' fra 2012</u>
I forbindelse med omtegningstilbuddet i efteråret 2012 havde JØP udgivet en pjece med titlen 'Genfremsættelse af tilbud om omtegning af din pension' (herefter benævnt 'omtegningspjecen'.) Kopi heraf vedhæftes som bilag 3.

Omtegningspjecens s. 6 indeholder en beskrivelse af pensionsordningen før og efter omtegning, bl.a. '*Hvis du omtegner* reducerer vi din grundlagspension, dvs. din ydelsesgaranti. Desuden kan grundlagspensionen nedsættes, hvis levetiden stiger.'

På omtegningspjecen s. 11 er anført: *'Hvis du omtegner*, giver du afkald på din nuværende ydelsesgaranti – det er 'prisen' for at vi kan yde en højere pension. Vi er nødt til at love mindre for at kunne give mere.'

På side 7 i omtegningspjecen (bilag 4) findes tabel 2, som nedenfor er indsat i uddrag:

Sammenligning af nuværende ordning og omtegnet ordning:

	Nuværende ordning	Hvis du omtegner
Grundlagspension (ydelsesgaranti)	Uændret	Betydeligt fald
Længere levetid ændrer grundlagspensionen	Nej	Ja
Omtegningsbonus	Nej	Ja, du får en bonus på 36-49 pct. afhængig af
		din kontributionsgruppe

Det fremgår således tydeligt af omtegningspjecen, at grundlagspensionen ville forblive uændret, hvis man forblev i den nuværende ordning. Herunder at længere levetid ikke ville ændre grundlagspensionen.

Pjecens sidste side har overskriften 'Valget er dit' og der står bl.a. 'Men foretrækker du at holde fast i din ydelsesgaranti, respekteres denne beslutning naturligvis. Den overordnede linje er helt entydig: Der er tale om et tilbud, som det er op til den enkelte at sige ja eller nej til ud fra personlige forhold og præferencer.'

<u>Pensionsoversigter fra JØP</u>
JØP fremsender hvert år til medlemmerne en Pensionsoversigt med tilhørende supplerende vejledning, som er en oversigt over det enkelte medlems pensionsdækning i JØP. Pensionsoversigterne viser en detaljeret oversigt over pensioner inkl. bonus, og der er på en efterfølgende side også angivet størrelsen af grundlagspensionen.

Pensionsoversigter 2009 og 2010 vedlægges som bilag 5 og 6.

Min grundlagspension fremkommer ved anvendelse af min sammenvægtede grundlagsrente, som i pensionsoversigten 2010 er oplyst til 2,95%.

Min grundlagspension (i 2009 også benævnt minimumspension) ved alder 65 år blev i 2009 oplyst til 194.688 kr., baseret på den daværende månedlige indbetaling på kr. 5.185,94.

I 2010 var grundlagspensionen ved alder 65 år steget til kr. 196.166, baseret på en månedlig indbetaling på kr. 5.451,97.

Det kan oplyses, at min månedlige indbetaling for januar 2018 udgør kr. 6.708,91.

Nedenfor er indsat uddrag af Pensionsoversigterne 2009 og 2010.

Pensionsoversigterne udtrykker det samme som omtegningspjecen fra 2012 samt [direktørs] oplysninger på informationsmødet november 2012, nemlig at bestyrelsen ikke kan nedsætte pensionen mere end til grundlagspensionen.

Uddrag af Pensionsoversigt 2009 (s.4):

"Minimumspensioner.
Alderspension ved 65 år, livsvarigt, årligt **kr. 194.688**."
"Ovenfor er din alderspension (uden udbetaling af supplerende engangsydelse) ved 65 år og din invalidepension vist uden tillæg og beregnet på grundlagsrenterne (minimumspensionen)."

"Kan pensionskassen ikke opnå et investeringsafkast, så der kan gives en kontorente svarende til beregningsrenten, vil pensionerne blive sat ned. **Bestyrelsen kan dog ikke nedsætte pensionerne mere end, hvad der svarer til, at pensionerne var beregnet med grundlagsrenterne.**"

"Vi har regnet med et fremtidigt, månedligt bidrag på 5.185,94 kr., svarende til dit bidrag for januar 2009, frem til pensionstidspunktet. Ændres bidraget, ændres pensionerne også."

Uddrag af Pensionsoversigt 2010 (s.4):

"Grundlagspensioner.
Alderspension ved 65 år, livsvarigt, årligt **kr. 196.166.**"
Ovenfor er din alderspension (uden udbetaling af supplerende engangsydelse) ved 65 år og din invalidepension vist uden tillæg og beregnet med **din sammenvægtede grundlagsrente på 2,95%** (***grundlagspensionen***)." I den supplerende vejledning kan du læse mere om grundlagsrente.

"Kan pensionskassen ikke opnå et investeringsafkast, så der kan gives en kontorente svarende til beregningsrenten, vil pensionerne blive sat ned. **Bestyrelsen kan dog ikke nedsætte pensionerne mere end, hvad der svarer til, at pensionerne var beregnet med grundlagsrenterne**."

"Vi har regnet med et fremtidigt, månedligt bidrag på 5.451,97 kr., svarende til dit bidrag for januar 2010, frem til pensionstidspunktet. Ændres bidraget, ændres pensionerne også."

Uddrag af Supplerende vejledning til Pensionsoversigt 2010 (s.4):
"Definitioner.
Grundlagspension: Pensionerne beregnet med din sammenvægtede grundlagsrente og uden tillæg. **Bestyrelsen kan ikke nedsætte pensionen mere end til grundlagspensionen**."

Pensionsoversigterne er efter min opfattelse udtryk for et tilsagn fra JØP om, at min pension ikke kan blive lavere end min grundlagspension.

JØPs ændring af min grundlagspension 2017
På trods af ovenstående varslede JØP i nyhedsbrev af marts 2017, at grundlagspensionen ville blive ændret.

Der vedlægges kopi (bilag 7) af nyhedsbrevets s. 4, hvoraf fremgår: 'Vi ændrer din grundlagspension. Din pension er beregnet på et betinget grundlag, og derfor betyder den længere levetid, at vi forventeligt den 1. august ændrer de forudsætninger om dødelighed, som påvirker størrelsen af din grundlagspension.' 'Vil du vide mere om betinget grundlag og grundlagspension, så læs videre på joep.dk'.

På hjemmesiden kunne man bl.a. læse, at 'De ændrede levetider betyder, at JØP ændrer de forudsætninger om dødelighed, som beregningen af grundlagspensionen er baseret på. De ændrede forudsætninger for dødeligheden vil betyde et fald i grundlagspensionerne både for risikodækningerne og alderspensionen.'

'Grundlaget er betinget, jf. vedtægtens § 11, hvilket betyder at grundlagspensionen kan omregnes, hvis der er grundlag herfor'. Print fra hjemmesiden af 24. marts 2017 vedlægges som bilag 8.

Udmeldingen i nyhedsbrevet og på hjemmesiden er i direkte modstrid med de tilsagn, der er givet i JØPs pensionsoversigter 2009 og 2010 med tilhørende supplerende vejledning. Som gengivet ovenfor, fremgik det her udtrykkeligt, at bestyrelsen ikke kunne nedsætte pensionerne mere end, hvad der svarer til at pensionerne var beregnet med grundlagsrenterne.

Udmeldingen om, at grundlaget er betinget og at grundlagspensionen ville blive nedsat som følge af den længere levetid er endvidere i direkte modstrid med de oplysninger, der fremgik af JØPs informationsmøde 11. november 2012 og omtegningspjecen fra efteråret 2012, hvor det – som refereret ovenfor – udtrykkeligt var anført, at grundlagspensionen var udtryk for en ydelsesgaranti, at grundlagspensionen ville forblive uændret og at længere levetid ikke ville ændre grundlagspensionen.

Mine indsigelser over for JØP
Jeg henvendte mig til JØP og gjorde indsigelse over for den varslede nedsættelse af min grundlagspension. Jeg blev inviteret til et møde d. 21. april 2017 med den nuværende ansvarshavende aktuar … og forretningsudvikler ...

De gav udtryk for forståelse for, at jeg følte mig 'snydt' ved at JØP nu alligevel ville påføre mig de ulemper, som jeg ønskede at undgå i 2012, nemlig opgivelse af min ydelsesgaranti og ændret grundlagspension pga. længere levealder. Men nu uden de tilhørende fordele, nemlig godskrivning af omtegningsbonus og bedre forventet afkast. De mente dog, at JØP var berettiget til at indføre ændringen.

Jeg deltog på JØPs generalforsamling d. 24. april 2017, hvor jeg opfordrede bestyrelsen til at anerkende, at JØP er uberettiget til at ændre min grundlagspension.

Efterfølgende fremsendte jeg en skriftlig klage af 9. maj 2017 til JØPs bestyrelse, denne vedlægges som bilag 9.

JØP afviste min klage ved brev af 27. juni 2017 fra JØPs nuværende direktør …, brevet vedlægges som bilag 10. Det fremgik af svaret, at JØP havde indhentet en vurdering hos advokatfirmaet ... JØPs afvisningsskrivelse af 27. juni 2017 refererer følgende begrundelse fra [advokatfirma]:

'1. Det anføres, at bestyrelsen som udgangspunkt har hjemmel til i samråd med den ansvarshavende aktuar at ændre beregningsgrundlaget. Ændringer skal dog ligge inden for rammerne af de tilsagn, JØP har givet medlemmerne.'

Min kommentar:
Pointen i denne sag er netop, at JØP ved at nedsætte grundlagspensionen har handlet uden for rammerne af de tilsagn, som JØP har givet medlemmerne. Derfor har bestyrelsen ikke haft hjemmel til at gennemføre den foretagne ændring af min pension.

JØP har givet tilsagn om, at min pension ikke kan nedsættes mere end til grundlagspensionen.

Det fremgår udtrykkeligt af JØPs pensionsoversigter 2009 og 2010 samt den tilhørende supplerende vejledning, at bestyrelsen ikke kan nedsætte pensionen mere end til grundlagspensionen.

Det samme er tilkendegivet af JØPs daværende direktør … på et informationsmøde i 2012 og i efterfølgende e-mail-korrespondance. Endvidere i JØPs pjece fra efteråret 2012 'Genfremsættelse af tilbud om omtegning af din pension.'

'2. Det anføres, at JØPs bestyrelse og generalforsamling i hhv. 2003 og 2004 vedtog at indføre en ny pensionsordning i form af en afdelingsmodel, og at det i den forbindelse blev indirekte oplyst og godkendt, at disse 'nye penge' efter den 1. januar 2006 ville blive behandlet på samme vilkår som i den nye Afdeling 2.'

Min kommentar: 'Indirekte' oplysninger, som måtte være givet til JØPs bestyrelse og generalforsamling i 2003 og 2004 kan ikke tilsidesætte de tilsagn, som JØP efterfølgende har givet direkte til medlemmerne af afdeling 1, ikke-omtegnet, om at pensionen ikke kan nedsættes mere end til grundlagspensionen. Der henvises til min kommentar under pkt. 1.

'3. Det anføres, at JØPs kommunikation ikke har været klar, men at JØP dog indirekte har kommunikeret, at der var tale om skærpet grundlag. Endvidere anføres det, at kommunikationen ikke har indeholdt et utvetydigt tilsagn om, at grundlagspensionen ikke kan ændres for nye penge.'

Min kommentar:
Det er ikke korrekt, at JØP – hverken direkte eller indirekte – har kommunikeret, at ændrede levetider kunne betyde et fald i grundlagspensionen for medlemmer af afdeling 1, ikke omtegnet.

Tværtimod fremgik det helt udtrykkeligt af tabel 2 i omtegningspjecen fra 2012, (bilag 4), at længere levetid ikke ville ændre grundlagspensionen, hvis man undlod at omtegne.

Endvidere fremgik det uden forbehold af Pensionsoversigterne 2009 og 2010 (bilag 5 og 6) at bestyrelsen ikke kan nedsætte pensionen mere end til grundlagspensionen.

Det samme blev tilkendegivet uden forbehold på informationsmødet 11. november 2012 og bekræftet over for mig personligt af JØPs direktør … (bilag 1 og 2).

JØP har således været fuldstændig klar i sine udmeldinger om, at min pension ikke kunne nedsættes mere end til grundlagspensionen.

'4. Det anføres yderligere, at hvis JØP ikke gennemfører den varslede ændring af grundlagspensionen, vil dette påvirke de øvrige medlemmer i JØP.'

Min kommentar:
Som [advokatfirma] har påpeget, jf. ovenfor under pkt. 1, skal alle ændringer ligge inden for rammerne af de tilsagn, som JØP har givet medlemmerne. Det er ikke sagligt at begrunde en ændring i forhold til én medlemsgruppe med et hensyn til de øvrige medlemmer, når ændringen ikke ligger inden for rammerne af de givne tilsagn.

Hertil kommer, at de øvrige medlemmer, som valgte at omtegne, har fået nogle fordele, som jeg ikke har fået – og heller ikke vil få fremadrettet. Nemlig en betydelig omtegningsbonus (andel af frigivne bundne reserver) og mulighed for et bedre afkast.

'5. Endelig anføres det: 'Det er væsentligt for sagen og afgørelsen, at JØP er en kollektiv og solidarisk pensionskasse, som er ejet af medlemmerne. Øvrige medlemmer ville derfor være med til at bære den økonomiske konsekvens, hvis den varslede ændring af beregningsgrundlaget ikke gennemføres.'

Min kommentar:
Det er at vende sagen på hovedet, når JØP anfører, at det vil være til ulempe for andre grupper at opretholde den tidligere lovede ydelsesgaranti for mig.

Konsekvenserne for de øvrige medlemmer ved at opretholde min ydelsesgaranti vil være præcis som udmeldt af JØP i sin tid. De øvrige medlemmer blev præsenteret for samme valgmulighed og konsekvenserne heraf. (Og det valg, der blev truffet af dem, som omtegnede, har i øvrigt vist sig at være det mest fordelagtige.)

Ved at opretholde den lovede ydelsesgaranti vil der således ikke være tale om, at øvrige medlemmer skal bære en anden økonomisk konsekvens end den, der tidligere er udmeldt af JØPs bestyrelse.

Opsummering:

- Direktør … tilkendegav på JØP's informationsmøde d. 19. november 2012 (bekræftet i efterfølgende e-mail) at 'min garanterede grundlagspension kan ingen tage fra mig.'
- Det samme fremgår af vedlagte slide fra informationsmødet, hvor det under overskriften 'Hvis du ikke tegner om' er anført: 'Du beholder din nuværende ydelsesgaranti'.
- I JØPs omtegningspjece fra efteråret 2012 fremgik i tabel 2, at grundlagspensionen ville være uændret og at længere levetid ikke ville ændre grundlagspensionen, hvis man beholdt sin nuværende ordning.
- I pensionsoversigterne fra 2009 og 2010 fremgik 'Bestyrelsen kan dog ikke nedsætte pensionerne mere end, hvad der svarer til at pensionerne var beregnet med grundlagsrenten.'

- Jeg blev i 2012 præsenteret for et frit valg mellem *enten* at fastholde min ydelsesgaranti *eller* at omtegne og samtidig opgive min ydelsesgaranti, mod at få en omtegningsbonus på 761.000 kr. og bedre fremtidigt afkast. På baggrund af de af JØP oplyste konsekvenser af hver valgmulighed, valgte jeg at fastholde min ydelsesgaranti.
- Mit ønske er, at fastholde JØP på den ydelsesgaranti, som er klart fremgået af såvel de årlige pensionsoversigter som af omtegningspjecen 2012 samt på informationsmødet i 2012."

Selskabets advokat har i brev af 2/5 2018 til nævnet bl.a. anført:

"Redegørelse for sagen
Sagen angår spørgsmålet om, hvorvidt JØP er berettiget til at nedsætte den del af … pensioner, der er oprettet på et betinget beregningsgrundlag.

… blev medlem af JØP den 1. september 1992, og hun er medlem af JØPs afdeling 1, ikke omtegnet.

Der er tale om en sædvanlig pensionsordning oprettet på gennemsnitsrentevilkår, der giver … ret til pensionsydelser som opgjort i hendes pensionsoversigter. Pensionerne i JØP er beregnet efter Pensionskassens beregningsgrundlag, der blandt andet indeholder forudsætninger om fremtidig forrentning, risiko (dødelighed og invaliditetsrisiko) og omkostninger. En del af pensionerne er oprettet på et betinget grundlag, hvilket betyder, at de kan sættes ned igen, hvis de forudsætninger omkring rente, risiko eller omkostninger, der er lagt til grund ved beregningen, ændrer sig væsentligt. Dette angår pensioner oprettet på grundlag af bonus, indskud og bidragsforhøjelser efter 1. juni 2006.

I 2004 blev det vedtaget at indføre en ny afdeling i Pensionskassen med et nyt beregningsgrundlag, således at der siden 1. juli 2005 har været to afdelinger i Pensionskassen med hvert sit beregningsgrundlag. I den nye afdeling – afdeling 2 – bliver ydelserne beregnet på et beregningsgrundlag med 0 % grundlagsrente og betingede garantier. At grundlaget er betinget betyder, at pensionerne kan sættes ned, hvis de forudsætninger, der er lagt til grund ved beregningen af pensionerne, ændrer sig væsentligt.

Det nye betingede grundlag blev omtalt på Pensionskassens generalforsamling i 2003, jf. bilag A, og medlemmerne blev tillige informeret om det nye betingede grundlag i Nyhedsbrev af april 2003, jf. bilag B. Som det fremgår af Pensionskassens Nyhedsbrev af oktober 2005, jf. bilag C, fik medlemmer i afdeling 1 i 2005 tilbud om at gå ind i afdeling 2. Der har senere været flere tilbud om omvalg, hvor medlemmer i afdeling 1 har fået tilbud om at træde ind i afdeling 2. Fx blev der gennemført et omvalg i 2011, hvor de betingede garantier blev omtalt i Pensionskassens Nyhedsbrev fra marts 2011, jf. bilag D.

På et bestyrelsesmøde i 2003 besluttede Pensionskassens bestyrelse, at kommende bidragsforhøjelser, indskud og bonus i afdeling 1 skulle indbetales på et beregningsgrundlag med samme betingede vilkår som i afdeling 2. Hjemlen hertil var vedtægten, jf. fx Vedtægter 2004 § 11, jf. bilag E.

Ændringerne blev anmeldt til Finanstilsynet, der ikke havde bemærkninger.

Beslutningen blev meddelt til medlemmerne på generalforsamlingerne i 2003 og 2004, jf. bilag A og bilag F, og ændringerne fik virkning for pensioner, der blev tilskrevet for bonus, indskud og bidragsstigninger efter 1. juni 2006. Det fremgår således af bilag A, side 1

> *'Pkt. 2. Den nye pensionsordning i hovedtræk*
> *..... Med den nye ordning samles alle pensionsaftaler i 2 forskellige afdelinger. Alle eksisterende pensionsordninger fortsætter i en særskilt afdeling (afdeling 1) med uændrede vilkår. Bidragsforhøjelser og bonus tegnes dog på et grundlag med 0 pct. Grundlagsrente, betingede garantier og større forudsat administrationsbidrag.'*

og af bilag F, side 4

> ***'Beregningsgrundlag og investeringer***
> *..... I afdeling 1 ændrer vi ikke noget. Vi bruger samme beregningsgrundlag, og det vil sige, at pensionerne beregnes med de grundlagsrenter og levetidsforudsætninger, der gælder i dag.*
>
> *På medlemsmøderne blev vi spurgt, hvad der sker med de 'nye penge' i form af stigninger i bidrag, indskud samt bonus. Hertil kan jeg sige, at disse penge vil blive behandlet på samme rente- og levetidsvilkår, som nye medlemmer optages på.'*

Medlemmerne blev også informeret om ændringen i de eksisterende pensionsordninger i Nyhedsbrev af december 2005, jf. bilag G. Det fremgår af Nyhedsbrevets side 2

> ***'Ændring i vilkår pr. 1. januar 2006***
> ***Almindelig ordning .....***
> *Hvis du efter 1. januar 2006 stiger i bonus og/eller indbetaler indskud, vil indskud og bidragsstigninger blive behandlet på ændrede vilkår med en grundlagsrente på 0% og længere forventet levetid. Det samme gælder tilskrivning af bonus. De ændrede vilkår vedrørende grundlagsrente og levetid svarer til vilkårene i den nye afdeling 2.'*

I pensionsoversigten pr. 1. april 2014 meddelte JØP til medlemmerne, at pensionerne kunne nedsættes, hvis det tekniske grundlag ikke længere var betryggende. Det fremgår således af pensionsoversigten, jf. bilag H.

> ***'Forbehold om ændring af det tekniske grundlag***
> *Når det tekniske grundlag for beregningerne ikke længere er betryggende, kan bestyrelsen ændre grundlaget med den virkning, at pensionerne bliver mindre.*
>
> *Blandt andet levetidsforudsætningerne og invaliderisici har betydning for beregningerne af din pension.'*

Det er nu grundet især ændringer i levetider blevet nødvendigt at nedsætte de betinget garanterede pensioner, jf. Nyhedsbrev fra marts 2017, jf. bilag I. Dette er årsagen til, at den del af … pension, der hidrører fra bonus, indskud og bidragsforhøjelser efter 1. juni 2006, er blevet nedsat efter bestyrelsens beslutning.

Begrundelsen for at JØP har nedsat pensionerne

Det aftalemæssige grundlag for … pensionsordning indeholder hjemmel til, at JØPs bestyrelse fastsætter grundlaget for beregning af pensioner i samråd med pensionskassens aktuar, jf. Vedtægtens § 11.

Denne bestemmelse har dannet fornøden hjemmel til, at JØPs bestyrelse på bestyrelsesmødet i 2003 traf beslutning om, at bidragsforhøjelser, indskud og bonus skulle beregnes på et betinget grundlag. Beslutningen angik alene fremtidige bidragsforhøjelser, indskud og bonus og gjorde således ikke indgreb i … aftalemæssige rettigheder.

Ændringerne blev anmeldt til Finanstilsynet, der ikke havde bemærkninger, hvilket indebærer, at de var lovlige og gyldige.

Sådanne ændringer i det tekniske grundlag for beregning af pensioner skal ikke meddeles til medlemmerne for at være gyldige. Alligevel blev JØPs medlemmer informeret om ændringerne, jf. bilag A-G.

… henviser til efterfølgende omvalgsmateriale, men efterfølgende materiale kan naturligvis ikke tilsidesætte de beslutninger om pensionsordningen, der tidligere er truffet og meddelt til medlemmerne. Der er desuden tale om overordnet materiale, der ikke havde til formål til at beskrive detaljerne ved pensionsordningerne. Der blev givet forenklet information om et kompliceret emne, der i sagens natur koncentrerede sig om de væsentligste forskelle. Det betingede grundlag angik alene en mindre del af pensionen, som ikke forrykkede de grundlæggende forskelle mellem den bestående og den nye pensionsordning, og som det derfor ikke var væsentligt at informere om. … mener, at hun som følge af nedsættelsen af pensionerne har fået ulemperne ved at gå ind i afdeling 2, men ikke fordelene, men dette er ikke rigtigt, for hvis hun var gået ind i afdeling 2, var det hele hendes pensioner, der kunne nedsættes, og ikke alene den del af pensionerne, der hidrører fra tilskrivninger efter 14. juni 2006.

Det [direktør] tilkendegav i forbindelse med omvalget i 2012 var, at ydelsesgarantien / grundlagspensionen skulle honoreres, hvilket naturligvis ikke indebar, at der blev ændret ved betingelserne for ydelsesgarantien / grundlagspensionen, herunder at en del var på et betinget grundlag.

Det samme gælder for omtegningspjecen. Henvisningerne til ydelsesgarantien og grundlagspensionen indebar naturligvis ikke, at grundlaget for ydelsesgarantien og grundlagspensionen blev ændret.

Hvad angår omtalen af levetiden, var det en væsentlig forskel mellem de to typer pensionsordninger, at den nye ordning fuldt ud var oprettet på et betinget grundlag, og at hele pensionen derfor kunne nedsættes, hvis levetiden blev forrykket.

At en mindre del af pensionen på den bestående ordning også ville kunne nedsættes var en detalje, som ikke havde betydning for den overordnede sammenligning mellem pensionsordningerne.

Hvad angår de pensionsoversigter fra 2009 og 2010, som … henviser til, angår disse investeringsafkast og ikke levetiden og tilsidesætter derudover ikke den tidligere meddelte beslutning. Der er desuden i pensionsoversigten fra 2014 taget forbehold for den nedsættelse, der er sket i 2017.

Der er derfor ikke grundlag for at give … medhold i klagen."

11. 92064

Klageren har i brev af 29/6 2018 til nævnet bl.a. bemærket:

"Jeg har ikke deltaget i JØPs generalforsamlinger i 2003 og 2004, og jeg har ikke set nyhedsbrevet fra december 2005 før denne sag. Det fremlagte nyhedsbrev fra marts 2011 (bilag D) ses ikke at have betydning for min sag, da det ikke indeholder nogen information om konsekvenserne ved ikke at omtegne.

I forhold til advokatens angivelse af, at det var en uvæsentlig detalje, at JØP ikke gav korrekt oplysning om, at pensionen også ville kunne nedsættes for medlemmer, der undlod at omtegne: Jeg er uenig i advokatens vurdering af, at det ikke var en væsentlig oplysning. Det var derimod helt afgørende for min beslutning om ikke at omtegne, at jeg i det mindste var sikret en pension, som ikke kunne blive lavere end kr. 196.166 (bilag 6). Denne forudsætning fremgik klart af den e-mail jeg sendte til direktør … d. 20. november 2012 (bilag 2). Af den seneste pensionsoversigt pr. 1. juli 2018 (fremlægges som nyt bilag 12) fremgår imidlertid en prognose for pensionering ved alder 65 år, som udviser en årlig pension på *kr. 170.684* (nutidskroner).

Som supplement til min klage af 13. marts 2018 vil jeg gerne fremføre følgende:

Som jeg skrev i min e-mail af 20. november 2012 til JØPs daværende direktør … har jeg altid været typen, der går med livrem og seler. Derfor ønskede jeg i 2011 og 2012, da jeg blev stillet over for valget om at omtegne eller ikke, et fuldstændig klart billede af, hvad der ville være konsekvenserne ved at træffe det ene eller det andet valg. Jeg mener, at jeg i den forbindelse gjorde alt, hvad man som medlem kan forventes at gøre:

- Jeg deltog både i 2011 og 2012 i de informationsmøder, som JØP afholdt i forbindelse med de omvalg, der blev tilbudt. Det blev her oplyst 'du beholder din nuværende ydelsesgaranti' hvis du ikke tegner om (citat fra den som bilag 1 fremlagte slide.)
- Jeg studerede den fra JØP udsendte omvalgspjece (bilag 3 og 4). Det fremgik her udtrykkeligt, at forlænget levetid ikke havde nogen betydning, hvis man undlod at omtegne.
- Jeg stillede på informationsmødet uddybende spørgsmål til direktør …, som oplyste 'at min garanterede grundlagspension kan ingen tage fra mig' (jf. bilag 2).

Jeg har været i fuldstændig god tro og ikke haft nogen grund til at antage, at oplysningerne fra JØP var forkerte.

Det gælder også de forkerte oplysninger i pensionsoversigterne 2009 og 2010, hvor det var anført, at bestyrelsen ikke kunne nedsætte pensionerne mere end, hvad der svarer til, at pensionerne var beregnet med grundlagsrenterne.

Når jeg læser Forsikringsankenævnets praksis kan jeg se, at der tidligere er truffet afgørelser, hvor man har ladet selskabet bære risikoen for at have givet forsikringstageren forkerte oplysninger. Det gælder eksempelvis i følgende sager:
Kendelsesnr. 83046 af 2. april 2013
Kendelsesnr. 89114 af 30. november 2016

Jeg mener, at Ankenævnet også i min sag bør nå frem til det resultat, at det JØPs ansvar, at selskabet har givet forkerte oplysninger.

Primært mener jeg, at JØP skal forpligtes til at udbetale en alderspension, der svarer til den garanterede grundlagspension, som jeg blev oplyst om i pensionsoversigterne 2009 og 2010. (I pensionsoversigt 2010, bilag 6, er årlig pension oplyst til kr. 196.166 ved pensionsalder 65 år, under forudsætning af et fortsat månedligt bidrag på kr. 5.451,97. Månedligt bidrag for januar 2018 udgjorde kr. 6.708,91.)

Sekundært mener jeg, at konsekvensen må være, at jeg skal have lov til at træde tilbage fra det valg, jeg traf i 2012, således at JØP i stedet skal behandle min pensionsordning som om jeg havde omtegnet i 2012."

Selskabets advokat har i brev af 12/7 2018 til nævnet bl.a. bemærket:

"Som tidligere nævnt behøver ændringer i det tekniske grundlag ikke at være meddelt til medlemmerne for at være gyldige. Alligevel har JØP informeret herom.

Uanset om klager har deltaget i generalforsamlingerne i 2003 og 2004, fremgår det af nyhedsbrevet fra december 2005 under overskriften Ændringer i vilkår pr. 1. januar 2006, at indskud, bidragsstigninger og bonus efter 1. januar 2006 tilskrives efter de vilkår, der gælder for den nye afdeling 2, og klager kunne som følge af den information, hun tidligere havde modtaget om afdeling 1, ikke være i tvivl om, at det betød betingede garantier.

Nyhedsbrevet fra december 2005 blev som alle JØP's andre nyhedsbreve udsendt til alle medlemmer med almindelig post, og klager har derfor fået nyhedsbrevet.

Som nævnt ønskede JØP ved omvalget i 2011/2012 at koncentrere informationen om de grundlæggende forskelle på den gamle og nye pensionsordning, og da den betingede garanti kun angik en mindre del af pensionerne, var den set i lyset af de andre forskelle mindre væsentlig.

Hvad angår klagers overvejelser i anledning af tilbuddet om omvalg, havde informationen ved omvalget ingen betydning for, hvad hun allerede havde i pensioner, og hun er således ikke blevet stillet ringere, fordi omvalgsmaterialet ikke omtalte den eksisterende betingede garanti. Derimod ville hele hendes pension være blevet betinget, hvis hun havde valgt om. Hvis klager set i lyset af nærværende sag nu ønsker at vælge om, vil hun kunne gøre dette i forbindelse med et kommende omvalgstilbud.

Klager anfører, at hun skal have udbetalt en alderspension på 196.166 kr., idet hun henviser til bilag 6. I det anledning bemærkes det, at beløbet i bilag 12 er prognosetal i nutidskroner, medens de 196.166 kr. i bilag 6 er grundlagspension i fremtidskroner. Tallene kan derfor ikke sammenlignes.

De af klager nævnte ankenævnskendelser er ikke relevante. Ankenævnskendelse 83046 angår en situation, hvor der var en fejl i en udbetalingsmeddelelse, men dette er ikke tilfældet her. Der er ikke forkerte oplysninger i pensionsoversigterne fra 2009 og 2010, for når der står, at pensionen kun kan nedsættes til grundlagspensionen, indebærer det naturligvis ikke, at vilkårene for grundlagspensionen, herunder at en del er betinget, er ændret. Desuden angår kendelsen et tilfælde, hvor klageren var i god tro.

Hvad angår ankenævnskendelse 89114, kan det oplyses, at sagen blev anfægtet af selskabet og indbragt for retten og senere forligt med en løsning, hvor der ikke blev givet omvalg. Så afgørelsen har ikke præcedens.

JØP anmoder derfor fortsat nævnet om at afvise klagen."

I brev af 16/9 2018 til nævnet har klageren fastholdt det tidligere anførte og dertil bl.a. bemærket:

"Derudover finder jeg ikke, at vedtægternes § 11 giver hjemmel til den beslutning, som JØPs bestyrelse traf i 2004 om at indføre et betinget grundlag for fremtidige indbetalinger på pensionsordninger, der allerede var oprettet med garanterede grundlagsrenter.

§ 11 kan ses på spalte 18 i de som bilag E fremlagte vedtægter fra 2004:

'§ 11. Beregningsgrundlag
Grundlaget for beregning af pensioner, summaforsikringer varetaget af pensionskassen, bonus og udtrædelsesgodtgørelser fastsættes af bestyrelsen i samråd med den til pensionskassen knyttede aktuar. Bonusberegningen er fastsat i et bonusregulativ.'

§ 11 skal sammenholdes med vedtægternes § 5 (spalte 8 i bilag E):

'§ 5. Medlemmernes rettigheder og pligter
Stk. 1. Medlemmernes og de pensionsberettigedes rettigheder og pligter er fastsat i de til denne vedtægt knyttede regulativer.
Stk. 2. Ændringer i disse regulativer vedtages efter samme regler som ændringer af denne vedtægt.'

Kravene til ændring af vedtægter – og dermed også til ændring af regulativer, jf. § 5, stk. 2 – findes i vedtægternes § 15 (spalte 20 i bilag E):

'§ 15. Ændring i vedtægten
Forslag til ændring i denne vedtægt kan kun vedtages af generalforsamlingen med mindst 2/3 af de afgivne stemmer og skal for at blive gyldig godkendes af Danmarks Jurist- og Økonomforbunds hovedbestyrelse. Foretagne vedtægtsændringer anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.'

Generalforsamlingen er pensionskassens øverste myndighed, jf. vedtægternes § 6, og har i vedtægterne fået tillagt kompetencen til at fastlægge medlemmernes rettigheder og pligter i pensionsregulativer. Ved gennemlæsning af de pensionsregulativer, der er optrykt i forlængelse af vedtægterne i det fremlagte bilag E, fremgår det tydeligt, at JØP er en pensionskasse, hvor generalforsamlingen har det afgørende ord i forhold til at fastlægge detaljerede regler om de enkelte gruppers pensionsrettigheder.

Det har formodningen imod sig, at meningen med § 11 har været at give bestyrelsen kompetence til at ændre i medlemmernes rettigheder uden at overholde de gyldighedskrav, som er fastlagt i vedtægternes § 5, jf. § 15.

Bestyrelsens opgave er derimod ifølge vedtægternes § 9, stk. 1 at varetage den overordnede ledelse af pensionskassen.

Jeg bestrider således det af pensionskassens advokat anførte om, at § 11 har dannet fornøden hjemmel til at JØPs bestyrelse i 2004 traf beslutning om, at bidragsforhøjelser, indskud og bonus fremover skulle beregnes på et betinget grundlag.

I medfør af § 5 og § 15 kan ændringer i medlemmernes rettigheder kun ske efter vedtagelse i generalforsamlingen med mindst 2/3 af de afgivne stemmer, ligesom det udtrykkeligt er gjort til en gyldighedsbetingelse, at ændringer godkendes af Danmarks Jurist- og Økonomforbunds hovedbestyrelse. Disse gyldighedsbetingelser blev ikke overholdt."

Hertil har selskabets advokat i brev af 8/10 2018 til nævnet bl.a. anført:

"Grundlaget for beregningen af pensioner for bidragsforhøjelser, indskud og bonus er fastsat i pensionskassens tekniske beregningsgrundlag, og derfor var 2004-beslutningen et bestyrelsesanliggende efter vedtægtens § 11.

Den af klager nævnte bestemmelse i vedtægtens § 5 er ikke relevant, da den angår ændringer i regulativet, og der ikke blev foretaget sådanne ændringer.

Klager anfører, at bestyrelsen ikke skal kunne ændre i medlemmernes rettigheder, men dels har bestyrelsen en udtrykkelig kompetence efter vedtægtens § 11, dels angik 2004-beslutningen ikke medlemmernes aftalemæssige rettigheder men alene fremtidige bidragsforhøjelser, indskud og bonus."

Klageren har i mail af 18/12 2018 til nævnet bl.a. bemærket:

"Jeg er blevet opmærksom på, at Finanstilsynet d. 28. maj 2018 traf afgørelse i en sag, der vedrører JØPs tilbud om omvalg i 2011 og 2012. Finanstilsynet gav i den forbindelse JØP påtaler for 4 forskellige forhold. Jeg har uploaded afgørelsen som bilag 13 i min sag, da denne også udspringer af JØPs informationer i forbindelse med omvalgene i 2011 og 2012."

I brev af 4/1 2019 fra selskabets advokat til nævnet hedder det bl.a.:

"Klager har den 18. december 2018 indgivet et nyt bilag 13. Bilaget er en afgørelse fra Finanstilsynet af 28. maj 2018. Afgørelsen angår omvalget i 2011, men den har ingen betydning for afgørelsen af klagen, for den angår et helt andet spørgsmål, nemlig information om størrelsen af den omvalgsbonus, som de medlemmer, der valgte om, ville modtage som et led i omvalget. Finanstilsynet påtalte således, at informationen om omvalgsbonussen ikke havde været tilstrækkelig.

Omvalgsbonussen var en af de grundlæggende forskelle på den gamle og den nye pensionsordning. Som tidligere nævnt ønskede JØP at koncentrere informationen om de grundlæggende forskelle på den gamle og den nye pensionsordning, og da den betingede garanti på den gamle pensionsordning kun angik en mindre del af pensionen, var den set i lyset af de andre forskelle mindre væsentlig. Derfor indgik den ikke i informationen.

Derfor giver bilag 13 ikke JØP anledning til yderligere bemærkninger.

Nævnet har efterspurgt oplysninger om fordelingen på hhv. betinget og ubetinget grundlag. Jeg kan oplyse, at pr. 1. november 2012 udgjorde den ubetingede grundlagspension kr. 207.162,90 og den betingede grundlagspension kr. 22.579,71 årligt dvs. i alt var grundlagspensionen på kr. 229.742,61 kr. årligt.

[Klageren] har den 1. december 2018 valgt om til betinget grundlag på hele sin pension i forbindelse med en omvalgskampagne. Pr. 1. november 2018 var hendes ubetingede grundlagspension på kr. 207.162,90 og hendes betingede grundlagspension på kr. 19.020,93, så den samlede grundlagspension var på kr. 226.183,82 årligt."

Klageren har i brev af 21/1 2019 til nævnet bl.a. anført:

"JØPs advokat oplyser i sit svar af 4. januar 2019, at min ubetingede grundlagspension pr. 1. november 2012 udgjorde kr. 207.162,90 og min betingede grundlagspension kr. 22.579,71, dvs. i alt kr. 229.742,61.

Jeg vedlægger som bilag 14 min pensionsoversigt pr. 1. juni 2012. Deraf fremgår ganske rigtigt en grundlagspension på kr. 229.743, men der er intet anført om, at nogen del skulle være betinget. Tværtimod blev det på s. 5 forklaret, at grundlagspensionen kun kunne nedsættes, hvis jeg valgte at få udbetalt forhøjet pension (findes ikke længere). I så fald kunne grundlagspensionen nedsættes over tid, hvis den udbetalte pension var større end grundlagspensionen.

JØPs advokat oplyser endvidere, at pr. 1. november 2018 udgjorde min ubetingede grundlagspension kr. 20[7].162,90 og min betingede grundlagspension kr. 19.020,93, dvs. i alt kr. 226.183,82. Dette er ikke korrekt. Beløbet kr. 226.183,82, som advokaten har oplyst, er min *invalidepension* pr. 1. december 2018, hvilket fremgår af forsiden på bilag 15. Min *alderspension* derimod, fremgår af bilag 15 s. 3, og udgjorde pr. 1. november 2018 ubetinget kr. 190.304 og betinget kr. 20.699, i alt kr. 211.002.

Det bemærkes, at bilag 14 anfører beløb ved pensionsalder 67 år, mens bilag 15 anfører beløb ved pensionsalder 68 år, hvilket jo burde betyde, at sidstnævnte beløb var højere.

Når JØP i bilag 15 angiver min betingede grundlagspension 1. november 2018 til kr. 20.699 skyldes det, at JØP siden 2006 har forrentet alle stigninger i mine pensionsindbetalinger med 0%. Det er, som jeg har anført i mit indlæg af 16. september 2018, min opfattelse, at JØP ikke har været berettiget til at nedsætte min grundlagsrente for bidragsstigninger fra 4% til 0% alene ved en bestyrelsesbeslutning. Hvis alle indbetalinger var forrentet med 4% ville min pension være betydeligt højere.

Årsagen til, at min betingede grundlagspension pr. 1. november 2018 (kr. 20.699) var lavere end pr. 1. juni 2012 (kr. 22.579,71 ifølge JØPs advokat) – på trods af øgede månedlige pensionsindbetalinger i perioden – er, at JØP undervejs har lagt ændrede levetidsforudsætninger til grund for den del af pensionen, som de anser for betinget. Det giver en lavere årlig pension. Det er, som jeg har redegjort for i mine indlæg, min opfattelse, at JØP ikke har været berettiget til at ændre levetidsforudsætningerne for min pension.

JØPs advokat oplyser yderligere i sit svar af 4. januar 2019, at jeg pr. 1. december 2018 har foretaget omtegning af min pension fra afdeling 1, ikke omtegnet, til afdeling 2 i forbindelse med en ny

omvalgskampagne fra JØPs side. Advokaten undlader at oplyse, at mit omvalg skete på baggrund af en konkret opfordring fra JØP (se bilag 16) om:

1. At jeg skulle tage stilling til det aktuelle omvalgstilbud, som det forelå på det tidspunkt.
2. At jeg, hvis jeg efterfølgende skulle få medhold i min verserende anke ved Forsikringsankenævnet, ville modtage et nyt omvalgstilbud med et valg mellem:
   a. at retablere mine rettigheder i afdeling 1 med en grundlagspension, som er ubetinget
   b. at forblive i afdeling 2, idet der ville blive gennemført en ny beregning af min ekstra hensættelse. En ny beregning kunne medføre, at ekstrahensættelsen ville stige, hvilket vil medføre en højere pensionsdækning.

Opfordringen kom som svar på, at jeg havde gjort opmærksom på, at jeg ikke kunne overholde fristen d. 30. november 2018 for JØPs tilbud om omvalg, da min verserende sag ved Forsikringsankenævnet endnu ikke var afgjort. Det bemærkes, at det i omvalgsmaterialet var anført: 'Dette er sidste chance for at vælge Afdeling 2.' Mit omvalg er således alene sket efter opfordring fra JØP og med tilsagn om, at jeg vil kunne få retableret mine rettigheder i afdeling 1, hvis jeg får medhold i min anke."

Af brev af 7/2 2019 fra selskabets advokat til nævnet fremgår bl.a.:

"Hvad angår bilag 14 - pensionsoversigten pr. 1. juni 2012, er det ikke rigtigt, at der står, at grundlagspensionen kun kan nedsættes, hvis der vælges forhøjet pension. Det der står er, at grundlagspensionen kan nedsættes, hvis man vælger en forhøjet pension, hvilket er en relevant oplysning at give til de medlemmer, der overvejer en forhøjet pension.

Pensionsoversigten ændrer ikke ved den tidligere gyldigt vedtagne og kommunikerede beslutning om, at en del af pensionen under alle omstændigheder er betinget. En pensionsoversigt skal ikke indeholde alle vilkår, men skal naturligvis ses i lyset af de betingelser, der gælder for pensionsordningen.

Det bemærkes i øvrigt, at pensionsoversigten er almindelig lovpligtig information efter informationsbekendtgørelsen, der ikke indeholder et selvstændigt tilsagn fra JØP og ikke har til hensigt at udvide JØPs forpligtelser, og at klager desuden ikke har lidt noget tab ved, at informationen om den betingede pension ikke udtrykkeligt fremgik af 2012-pensionsoversigten.

Hvad angår bilag 15 – pensionsoversigten pr. 1. november 2018, er de af klager nævnte alderspensionstal *prognosetal* i nutidskroner. De nominelle alderspensionsdækninger i fremtidskroner er de tal, som jeg har oplyst i mit indlæg af 4. januar 2019, og som svarer til de nominelle tal for invalidepensionen, der fremgår af pensionsoversigten. Det giver ikke mening at sammenligne nominelle dækninger i fremtidskroner med prognosetal i nutidskroner, som klager har gjort det i indlægget."

I brev af 25/2 2019 fra klageren til nævnet hedder det bl.a.:

"JØPs advokat anfører i sit indlæg af 7. februar 2019, at en pensionsoversigt 'ikke skal indeholde alle vilkår, men naturligvis skal ses i lyset af de betingelser, der gælder for pensionsordningen. Og videre anføres det, at pensionsoversigten 'ikke indeholder et selvstændigt tilsagn fra JØP'.

Ovenstående er i direkte modstrid med advokatens indlæg af 2. maj 2018, hvor hun skrev *'Der er tale om en sædvanlig pensionsordning oprettet på gennemsnitsrentevilkår, der giver … ret til pensionsydelser, som opgjort i hendes pensionsoversigter.'*

Jeg fastholder – hvilket altså også er anført i advokatens indlæg af 2. maj 2018 – at jeg kan støtte ret på de pensionsoversigter, jeg gennem årene har modtaget fra JØP. Pensionsoversigterne er den eneste formelle information, jeg har modtaget fra JØP om min pension.

I relation til pensionsoversigten pr. 1. juni 2012 (bilag 14), hvor JØP oplyste, at grundpensionen kunne nedsættes, hvis jeg valgte forhøjet pension, er den helt oplagte læsning heraf, at grundpensionen kun kunne nedsættes, hvis jeg valgte forhøjet pension. I modsat fald skulle JØP som minimum have skrevet, at grundpensionen *blandt andet* kunne nedsættes, hvis jeg valgte forhøjet pension.

Jeg henviser i den forbindelse også til formuleringerne i pensionsoversigt 2009 og pensionsoversigt 2010 (bilag 5 og 6), som begge indeholdt formuleringen: *'Bestyrelsen kan dog ikke nedsætte pensionerne mere end, hvad der svarer til, at pensionerne var beregnet med grundlagsrenterne.'*

Jeg oplyste i mit første indlæg af 13. marts 2018 til Forsikringsankenævnet, at min sammenvægtede grundlagsrente udgjorde 2,95%, hvilket fremgik af min pensionsoversigt fra 2010 (bilag 6). Imidlertid er min grundlagsrente reelt på 3,70%, da jeg er optaget i JØP pr. 1. september 1992. Det fremgår af bilag 6, s. 3, at grundlagsrenten er 3,70% for medlemmer, der er optaget i perioden 1. januar 1990 til 31. december 1996.

Når JØP i bilag 6 oplyste, at min sammenvægtede grundlagsrente var 2,95%, skyldtes det, at bestyrelsen pr. 1. januar 2006 havde nedsat min grundlagsrente til 0% for så vidt alle bidragsstigninger.

Jeg har i mit indlæg af 16. september 2018 redegjort for, at bestyrelsen ikke har haft hjemmel til beslutningen fra 2004 om at indføre et betinget grundlag for fremtidige indbetalinger på pensionsordninger, der allerede var oprettet med garanterede grundlagsrenter. Det vil sige, at JØP ikke har haft hjemmel til at nedsætte min grundlagsrente fra 3,70% til 0%. JØP har angivet vedtægternes § 11 som hjemmel, men der er intet i ordlyden af § 11, der giver bestyrelsen så vidtrækkende beføjelser

…

§ 11 drejer sig om, at bestyrelsen sammen med aktuaren skal sørge for at tilvejebringe et rent teknisk beregningsgrundlag, så medlemmernes pensionsrettigheder kan blive udmøntet og udbetalt korrekt. § 11 giver derimod ikke bestyrelsen ret til sammen med aktuaren at beslutte forringelser af medlemmernes pensionsrettigheder. I så fald ville de krav til beslutninger om medlemmernes rettigheder og pligter, som fremgår af vedtægternes §§ 5 og 15, blive gjort illusoriske.

I den forbindelse henviser jeg yderligere til bilag 10, hvor JØP redegjorde for en vurdering af min klage, som de havde indhentet hos advokatfirmaet ... JØP oplister på bilag 10, s. 1 nederst begrundelsen for … konklusion og anfører bl.a. *'Bestyrelsen har som udgangspunkt hjemmel til i samråd med den ansvarshavende aktuar at ændre beregningsgrundlaget. Ændringer skal dog ligge inden for rammerne af de tilsagn, JØP har givet medlemmerne.'*

18. 92064

En bestyrelsesbeslutning om at nedsætte grundlagsrenten fra 3,70% til 0% har ikke ligget inden for rammerne af de tilsagn, som JØP havde givet de medlemmer, som havde tegnet deres pensionsordning på et fuldt garanteret grundlag. Beslutningen har derfor ikke været gyldig. Det har den konsekvens, at jeg er berettiget til en forrentning på 3,70% af alle indbetalinger på min pensionsordning.

Opsummering af argumentation i denne sag:

- JØPs advokat har gjort gældende, at bestyrelsen i medfør af vedtægternes § 11 havde hjemmel til at ændre min pension, men der er intet i ordlyden af § 11, der giver bestyrelsen beføjelser til at forringe medlemmernes pensionsrettigheder, jf. ovenfor. Da beslutningen ikke er truffet på den måde, som vedtægterne foreskriver, er den ikke gyldig. Jf. ovenfor.
- JØPs advokat har gjort gældende, at beslutningen ikke gjorde indgreb i mine aftalemæssige rettigheder, fordi ændringen kun vedrørte fremtidige bidragsstigninger, men det er ikke rigtigt. Når man som nyuddannet melder sig ind i JØP er det et livslangt medlemskab, hvor aftalen vedrører de pensionsbidrag, der vil blive indbetalt hen over et arbejdsliv. Aftalen vedrører derfor ikke blot de pensionsbidrag, der gælder ved indmeldelsen, men også pensionsbidrag, der stiger hen over årene i takt med anciennitetsstigninger og forfremmelser.
- JØPs advokat har endvidere gjort gældende, at JØP ikke var forpligtet til at informere medlemmerne om bestyrelsens beslutning. Det er et ekstraordinært synspunkt, som jeg er uenig i, at den ene part i et aftaleforhold dels skulle være berettiget til ensidigt at ændre aftalen, og dels ikke skulle være forpligtet til at informere den anden part om ændringen. Hvis JØP havde haft hjemmel til at ændre vilkårene for eksisterende pensionsordninger, havde de naturligvis også haft en forpligtelse til at informere medlemmerne om besluttede ændringer.
- JØPs advokat har videre anført, at JØP – selv om JØP efter advokatens opfattelse ikke havde nogen informationsforpligtelse – har informeret medlemmerne om beslutningen, og der henvises til et nyhedsbrev fra december 2005 (bilag G). Jeg er uenig i, at en notits på s. 2 i et generelt nyhedsbrev er dækkende som information til aftaleparten om ændringer i et aftaleforhold. Nyhedsbrevet er det *eneste* sted, hvor JØP har oplyst om ændringen. Der er ikke sendt direkte information til de medlemmer, der blev berørt af ændringen. Ændringen er heller ikke fremgået af de årlige pensionsoversigter, som er det sted, hvor medlemmerne kan læse betingelserne for deres pensionsordning.
- Tværtimod har JØP gentagne gange forsikret medlemmerne om, at bestyrelsen *ikke* kunne nedsætte pensionerne mere end, hvad der svarer til, at pensionerne var beregnet med grundlagsrenten. Det er fremgået af pensionsoversigterne 2009 og 2010 (bilag 5 og 6), af omvalgsmaterialet til medlemmerne fra 2012 (bilag 3 og 4) samt på informationsmøder angående omvalg (bilag 1). Endvidere i en personlig tilkendegivelse fra JØPs direktør til mig, både mundtligt og bekræftet pr. e-mail (bilag 2).
- JØPs advokat har endelig henvist til, at JØP i pensionsoversigten pr. 1. april 2014 (bilag H) har indsat en ny formulering. Hensigten med denne formulering var formentlig at skaffe JØPs bestyrelse den hjemmel, som den ikke tidligere havde haft. Det ændrer imidlertid ikke ved, at JØPs bestyrelse ikke havde hjemmel til i 2004 at træffe beslutning om at forringe min pensionsordning, jf. ovenfor.

  Derudover bestrider jeg, at JØP har haft hjemmel til uden videre at indsætte en bestemmelse i pensionsoversigten 2014, der giver bestyrelsen vidtrækkende beføjelser til at nedsætte pensionerne. Der er ikke redegjort for, at den nye bestemmelse er godkendt af generalforsamlingen og af Djøf, jf. vedtægternes §§ 5 og 15. Den nye formulering kan derfor ikke have virkning for de medlemmer, der har tegnet deres pensionsordning på et garanteret grundlag."

Selskabets advokat har i brev af 26/2 2019 til nævnet bl.a. bemærket:

> "Klagers indlæg af 25. februar 2019 indeholder ikke argumenter, der ikke allerede er adresseret af JØP i tidligere indlæg, og giver derfor ikke JØP anledning til yderligere bemærkninger."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen. Af bestyrelsens beretning for 2003 i selskabet fremgår bl.a.:

> **"2. Den ny ordning i hovedtræk**
> Med den ny ordning samles alle pensionsaftaler i 2 forskellige afdelinger. Alle eksisterende pensionsaftaler fortsætter i en særskilt afdeling (afdeling I) med uændrede vilkår. Bidragsforhøjelser og bonus tegnes dog på et grundlag med 0 pct. grundlagsrente, betingede garantier og større forudsat administrationsbidrag.
>
> Alle nye medlemmer optages i en ny afdeling (afdeling II), hvor pensionerne ligeledes tegnes på et grundlag med 0 pct. grundlagsrente, betingede garantier og større forudsat administrationsbidrag.
> …
> Alle eksisterende medlemmer får et engangstilbud om overførsel fra afdeling I til afdeling II. Tilbuddet omfatter den eksisterende pensionshensættelse og de fremtidige bidrag under et."

I selskabets nyhedsbrev fra april 2003 hedder det bl.a.:

> **"Ny pensionsordning**
>
> **Forslag: Ny ordning med flere valgmuligheder**
> Bestyrelsen foreslår en ny pensionsordning i en selvstændig afdeling, der tilbyder valgfri ægtefællepension. Den nuværende ordning fortsætter uændret. Ratepension og unit link er også blandt tilbuddene.
> …
> **Her er forskellene**
> Hvis forslaget gennemføres, vil JØP få 2 forskellige pensionsordninger. Forskellen ligger i garantibetingelserne, investeringsstrategien og valgmulighederne.
>
> **Nuværende ordning**
> - kun for nuværende medlemmer
> - gældende beregningsgrundlag og rentebetingelser
> - investeringer med lav risiko
> - tilbud om ratepension med betinget garanti eller unit link
>
> **Ny ordning**
> - obligatorisk ordning for nye medlemmer og tilbud til eksisterende medlemmer
> - pensioner med betinget garanti
> - investeringer med moderat risiko
> - valgfri ægtefællepension

- tilbud om ratepension med betinget garanti eller unit link
- tilbud om supplerende invalidedækning ved valg af ratepension"

Af bestyrelsens beretning for 2004 fremgår bl.a.:

> **"Beregningsgrundlag og investeringer**
> …
> I **afdeling 1** ændrer vi ikke noget. Vi bruger samme beregningsgrundlag, og det vil sige, at pensionerne beregnes med de grundlagsrenter og levetidsforudsætninger, der gælder i dag.
>
> På medlemsmøderne blev vi spurgt, hvad der sker med de 'nye penge', i form af stigninger i bidraget, indskud samt bonus. Hertil kan jeg sige, at disse penge vil blive behandlet på samme rente- og levetidsvilkår, som nye medlemmer optages på.
>
> I **afdeling 2** indføres et nyt beregningsgrundlag, hvor de væsentligste ændringer i forhold til det i dag gældende grundlag er, at grundlagsrenten nedsættes til 0 pct., og der forudsættes en væsentlig længere levetid.
>
> Ændringerne i afdeling 2 indebærer, at de udmeldte pensioner bliver lavere end i dag. Det er forhåbentlig langt fra det samme som at sige, at medlemmernes realiserede pensioner falder. Tværtimod! Vi håber og forventer at en lavere grundlagsrente fører til højere afkast og pension, fordi vi får mulighed for at føre en mere risikovillig investeringsstrategi. Det skulle meget gerne føre til højere bonustilskrivninger i afdeling 2. Det er selv ideen i det."

I selskabets medlemsblad fra december 2005 hedder det bl.a.:

> **"Ændring i vilkår pr. 1. januar 2006**
> - Hvis du er optaget i JØP *før* 1. juli 2005, er du medlem af afdeling 1, og så skal du bemærke følgende ændring fra nytår:
>
> - **Almindelig ordning:** Hvis du efter 1. januar 2006 stiger i pensionsbidrag og/eller indbetaler indskud, vil indskud og bidragsstigninger blive behandlet på ændrede vilkår med en grundlagsrente på 0 pct. og længere forventet levetid. Det samme gælder tilskrivning af bonus. Beregningsrenten er fortsat 3 pct. De ændrede vilkår vedrørende grundlagsrente og levetid svarer til vilkårene i den nye afdeling 2."

Af klagerens pensionsoversigt for 2009 fremgår bl.a.:

Alderspension

Enten	
Alderspension ved 65 år, livsvarigt, årligt	213.474
Pensionisttillæg	29.886
Alderspension ved 65 år i alt, årligt	**243.360**

…

Minimumspensioner

Alderspension ved 65 år, livsvarigt, årligt	194.688
Invalidepension, årligt	202.665

…

Forudsætninger og forbehold

…

Vi har regnet med et fremtidigt, månedligt bidrag på 5.185,94 kr., svarende til dit bidrag for januar 2009, frem til pensionstidspunktet. Ændres bidraget, ændres pensionerne også.

…

Pensionerne er overalt beregnet med grundlagsrenten/beregningsrenten. Hertil kommer et pensionisttillæg, der for perioden 1. juli 2009 til 30. juni 2010 er fastsat til 14 %. For medlemmer optaget før 1. januar 1997 er grundlagsrenten og beregningsrenten den samme, dog bortset fra bidragsstigninger og indskud indbetalt efter 1. januar 2000. For medlemmer optaget efter 1. januar 1997 er beregningsrenten højere end grundlagsrenten. Læs mere i den supplerende vejledning.

Kan pensionskassen ikke opnå et investeringsafkast, så der kan gives en kontorente svarende til beregningsrenten, vil pensionerne blive sat ned. Bestyrelsen kan dog ikke nedsætte pensionerne mere end, hvad der svarer til, at pensionerne var beregnet med grundlagsrenterne.

Ovenfor er din alderspension (uden udbetaling af supplerende engangsydelse) ved 65 år og din invalidepension vist uden tillæg og beregnet på grundlagsrenterne (minimumspensionen)."

Af pensionsoversigt for 2010 fremgår bl.a.:

Alderspension

Enten	
Alderspension ved 65 år, livsvarigt, årligt	217.352
Pensionisttillæg, årligt	23.909

…

Grundlagspensioner

Alderspension ved 65 år, livsvarigt, årligt	196.166
Invalidepension, årligt	204.470

…

Forudsætninger og forbehold

…

Vi har regnet med et fremtidigt, månedligt bidrag på 5.451,97 kr., svarende til dit bidrag for januar 2010, frem til pensionstidspunktet. Ændres bidraget, ændres pensionerne også.

…

Pensionerne er overalt beregnet med grundlagsrenten/beregningsrenten. Hertil kan komme et pensionisttillæg. Læs mere om pensionisttillægget i vedlagte information. For medlemmer optaget før 1. januar 1997 er grundlagsrenten og beregningsrenten den samme, dog bortset fra bidragsstigninger og indskud indbetalt efter 1. januar 2000. For medlemmer optaget efter 1. januar 1997 er beregningsrenten højere end grundlagsrenten. Læs mere i den supplerende vejledning.

Kan pensionskassen ikke opnå et investeringsafkast, så der kan gives en kontorente svarende til beregningsrenten, vil pensionerne blive sat ned. Bestyrelsen kan dog ikke nedsætte pensionerne mere end, hvad der svarer til, at pensionerne var beregnet med grundlagsrenterne.

Ovenfor er din alderspension (uden udbetaling af supplerende engangsydelse) ved 65 år og din invalidepension vist uden tillæg og beregnet med din sammenvægtede grundlagsrente på 2,95 % (grundlagspensionen). I den supplerende vejledning kan du læse mere om grundlagsrente.
…
Supplerende vejledning
…
Særlige forbehold
Pensioner og sumydelser (med undtagelse af gruppeforsikringer) er beregnet med beregningsrenten. Er du optaget efter 1. januar 1997, er beregningsrenten højere end din grundlagsrente, jf. tabellen. Uanset optagelsestidspunkt gælder, at bonus, bidragsstigninger og indskud indbetalt efter 1. januar 2000 indgår med en beregningsrente på 3 % og den grundlagsrente, som var gældende på tidspunktet for bonustilskrivning, forhøjelse eller indskud.

Optagelsesdato	*Beregningsrente*	*Grundlagsrente*
Før 1. jan. 1990*	4,25 %	4,25 %
Før 1. jan. 1990*	3,70 %	3,70 %
1. jan. 1990 - 31. dec. 1996	3,70 %	3,70 %
1. jan. 1997 - 30. juni 1999	3,70 %	3,00 %
1. juli 1999 - 31. dec. 2005	3,00 %	2,00 %
Fra 1. jan. 2006	3,00 %	0,00 %

*Renten afhænger af, hvilket valg du traf i forbindelse med en ydelsesomlægning i 1990.

Beregningsrenten kan nedsættes til grundlagsrenten, og pensionerne kan som følge heraf blive reduceret.

I pensionsoversigten er overalt brugt beregningsrenten til at beregne og vise dine pensioner og sumydelser (med undtagelse af gruppeforsikringer). Alderspensionen ved 65 år og invalidepensionen vises dog både med beregningsrenten (side 2 og 3 i pensionsoversigten) og med grundlagsrenterne (grundlagspensionen side 4), så du kan sammenligne.
…
Definitioner
…
Grundlagspension: Pensionerne beregnet med din sammenvægtede grundlagsrente og uden tillæg. Bestyrelsen kan ikke nedsætte pensionen mere end til grundlagspensionen."

I selskabets medlemsblad fra marts 2011 hedder det bl.a.:

"Tilbud om omtegning til medlemmer i afdeling 1
Høje garantier binder store reserver og kræver ensidig investeringsstrategi. Bestyrelsen præsenterer på generalforsamlingen forslag om omtegning.
…
Tilbud om omtegning
Med de gennemførte tiltag kan JØP, som det ser ud i dag, leve op til de garanterede pensionsydelser. Men konsekvensen bliver en ensidig investeringsstrategi uden udsigt til regulering af pensionerne. Bestyrelsen fremlægger derfor på dette års generalforsamling et forslag om omtegning af pensionen for de medlemmer, der ikke ønsker den nuværende meget ensidige investeringsstrategi.

Der er tale om et tilbud – altså en frivillig omtegning – hvor den enkelte selv kan vælge at fraskrive sig de høje grundlagspensioner, som lægger store bindinger på investeringsstrategien og dermed afkastmulighederne. Bestyrelsen ønsker, at det enkelte medlem selv vælger ud fra et tilbud, hvor fordele og ulemper lægges åbent frem, så man har mulighed for at vurdere tilbuddet i sammenhæng med sine personlige formueforhold, pensionsplaner, mv.

I forhold til forslaget på sidste års generalforsamling lægger bestyrelsen nu op til, at samtlige medlemmer i afdeling 1 skal have tilbuddet om omtegning. Hermed sikres, at alle medlemmer i afdeling 1 behandles lige.

…

Forslagets hovedpunkter

- Omtegning til 0 pct. i grundlagsrente og betinget levetid
- Mindre ensidig investeringsstrategi – bedre risikospredning
- Fuld andel i ufordelte reserver
- Bedre mulighed for at regulere pensionerne
- Pensionspakken er den samme – uændret ydelsesmønster"

Af klagerens pensionsoversigt pr. 1/6 2012 fremgår bl.a.:

GRUNDLAGSPENSION OG OMREGNINGSPENSION			Kr.	Årligt kr.	
Dækning	**Afdeling**	**Pensionsgrundlag**	**Sum**	**Ophørende**	**Livsvarig**
JØP almindelig ordning ved 67 år	1	Grundlagspension			229.743
		Omregningspension			255.834
Supplerende engangsydelse ved 67 år	1	Engangsbeløb	236.853		

Din alderspension (JØP almindelig ordning) er her, modsat pensionsprognosen, vist ud fra, at du ikke får den supplerende engangsydelse udbetalt. Hvis du vælger at få udbetalt din engangsydelse, vil din pension fra JØP almindelig ordning blive mindre.

…

Forudsætninger og forbehold

…

Grundlagspension afdeling 1

Pensionen er beregnet på det tekniske grundlags forudsætninger og med din sammenvægtede grundlagsrente. Det tekniske grundlag er anmeldt til Finanstilsynet. Grundlagspensionen kan nedsættes, hvis du vælger at få udbetalt forhøjet pension, enten som omregningspension eller pension beregnet med en beregningsrente på 6 pct.

Omregningspension afdeling 1 – medlemmer som ikke har omtegnet pr. 1/1 2012

Omregningspensionen er forhøjet pension, beregnet på et grundlag med en beregningsrente på pt. 3,50 procent og bedste skøn over den forventede levetid. Omregningspensionen kan nedsættes og det er JØPs forventning, at den over tid vil blive sat ned. Grundlagspensionen kan ligeledes nedsættes. Grundlagspensionen nedsættes over tid, hvis den udbetalte pension er større end grundlagspensionen. I det omfang der tilskrives bonus, vil dette helt eller delvist kunne kompensere for nedsættelse af pensionerne. Pt. anvendes eventuel bonus til styrkelse af grundlaget og ikke til forhøjelse af pensionerne.

…

Bonus

Eventuel bonus tilskrives årligt. I afdeling 1 anvendes bonus pt. til kontostyrkelser og ikke til forhøjelse af pensionerne (se 'Definitioner').

…

Definitioner

…

Kontostyrkelser: Bonus anvendes forlods til betaling af gruppeforsikringspræmien. Et eventuelt overskydende bonusbeløb kan anvendes til kontostyrkelse eller til at forhøje pensionerne med, hvor forhøjelsen opgøres i henhold til det anmeldte tekniske grundlag. Ved kontostyrkelse tilskrives bonus til medlemmets hensættelse, uden at pensionen forhøjes. Ved udtrædelse af JØP indgår kontostyrkelsen i udtrædelsesgodtgørelsen."

Klageren har fremlagt en slide fra selskabets informationsmøde 2012, hvoraf det fremgår:

"Hvis du ikke tegner om

- Du beholder din nuværende ydelsesgaranti
- Forventning om stagnerende eller faldende pensioner
- Pensionens købekraft forringes
- Pensionisttillægget bortfalder for de fleste
- Betaling for garanti: Risikoforrentning (0,1-0,5 pct. årligt)"

Af selskabets "Omtegningspjece" fra november 2012 fremgår bl.a.:

"Garantien forringer din pension

Din nuværende ordning indeholder en ydelsesgaranti. Det betyder, at pensionskassen til enhver tid skal kunne betale dig en grundlagspension. Du kan se din grundlagspension ved at logge ind på JØPs hjemmeside under Din Pension.

…

Hvis du omtegner, kan vi investere mere alsidigt. Vi kan flytte midler fra obligationer og renteforsikringer til aktier, ejendomme og andre aktiver med et forventet højere afkast.

…

Hvad sker der, hvis levetiden forsætter med at stige?

Ændringer i den forventede levetid vil påvirke din pension. Hvis levetiden stiger mere, end vi forventer i dag, vil det få betydning, uanset om du omtegner eller ej: Hvis du omtegner, vil din pension stige lidt langsommere end forventet. Hvis du ikke omtegner, vil mulighederne for pensionsstigninger og pensionisttillæg blive yderligere forringet. På hjemmesiden har vi regnet på konsekvenserne af levetidsstigninger.

…

Valget er dit

Din pension står stille og taber købekraft, og der er ingen udsigt til bedring. Derfor giver vi dig et tilbud om at omtegne din pension til andre vilkår.

Hvis du omtegner, forventer vi, at du vil få en højere pension, der bedre kan bevare købekraften. Fordi reserver kan frigives, og fordi der skabes luft til at investere din opsparing mere alsidigt.

Hvis du omtegner, giver du afkald på din nuværende ydelsesgaranti – det er 'prisen' for, at vi kan yde en højere pension. Vi er nødt til at love mindre for at kunne give mere.

Vi vurderer, at en omtegning med stor sandsynlighed vil give dig en højere pension, og samtidig forbedres mulighederne for at bevare købekraften. Det er derfor, vi anbefaler at tegne om.

Men foretrækker du at holde fast i din ydelsesgaranti, respekteres denne beslutning naturligvis. Den overordnede linje er helt entydig: Der er tale om et tilbud, som det er op til den enkelte at sige ja eller nej til ud fra personlige forhold og præferencer. Der er ikke planer om at fremsætte yderligere tilbud om omtegning."

Af klagerens pensionsoversigt pr. 1. april 2014 fremgår bl.a.:

UDBETALING VED PENSIONERING uden supplerende engangsydelse		Grundlagspension	Prognose alder 65
JØP almindelig ordning	Livsvarig, årlig		177.021 kr.
Ved alder 67 udgør grundlagspensionen		230.241 kr.	
Børnepension ny	Til alder 24, årlig		35.369 kr.
Ved alder 67 udgør grundlagspensionen		46.048 kr.	

Prognosen er i nutidskroner, mens grundlagspensionen er i fremtidskroner - se vedlagte forudsætninger.

…

Grundlagspensionen er den garanterede ydelse, der kun under særlige omstændigheder kan nedsættes.

…

Udbetaling ved pensionering

JØP almindelig ordning indeholder en livsvarig alderspension, også kendt som livrente. I pensionsoversigten betegner udtrykkene 'JØP Almindelig ordning' og 'Alderspension' i begge tilfælde den almindelige livsvarige alderspension i hhv. afdeling 1 og afdeling 2.

…

På pensionsoversigten bliver din alderspension vist som en prognose, der er omregnet til nutidskroner, så du har bedre mulighed for at vurdere købekraften af din pension. Prognoseforudsætninger, fremtidskroner og nutidskroner bliver forklaret på joep.dk/pensionsoversigt.

…

Generelle forudsætninger og forbehold

…

Forbehold om ændring af det tekniske grundlag

Når det tekniske grundlag for beregningerne ikke længere er betryggende, kan bestyrelsen ændre grundlaget med den virkning, at pensionerne bliver mindre.

Bl.a. levetidsforudsætningerne og invaliderisici har betydning for beregningerne af din pension."

I selskabets medlemsblad fra marts 2017 hedder det bl.a.:

"Vi ændrer din grundlagspension

Din pension er beregnet på et *betinget grundlag*, og derfor betyder den længere levetid, at vi forventeligt den 1 august ændrer de forudsætninger om dødelighed, som påvirker størrelsen af din *grundlagspension*.

Grundlagspensionen er beregnet med mere forsigtige forudsætninger end den omregningspension du kan se på pensionsoversigten. For medlemmer i afdeling 1, der ikke har omtegnet pensioner i 2011 eller 2012, sker omregningen kun for bonustilskrivninger, bidragsforhøjelser og indskud

siden den 1. januar 2006. Vil du vide mere om *betinget grundlag* og *grundlagspension*, så læs videre på Joep.dk."

Af udskrift fra selskabets hjemmeside, fremlagt af klageren, fremgår bl.a.:

"Ændring af grundlagspension
De ændrede levetider betyder, at JØP ændrer de forudsætninger om dødelighed, som beregningen af grundlagspensionen er baseret på. De ændrede forudsætninger for dødeligheden vil betyde et fald i grundlagspensionerne både for risikodækningerne og alderspensionen.
…
Grundlagspensionen regnes på tegningsgrundlaget, som er baseret på et forsigtigt skøn over den fremtidige forretning og forudsætning om medlemmerne levetider, invaliditet mm. De længere forventede levetider betyder, at forudsætningerne om medlemmernes levetider ikke længere er et forsigtigt skøn og dermed ikke længere er betryggende. Grundlaget er betinget, jf. vedtægtens § 11 og teknisk grundlag hvilket betyder, at grundlagspensionen kan omregnes, hvis der er grundlag herfor.

Omregningen af grundlagspensionen med de ændrede forudsætninger om dødeligheden vil ske i august 2017 samtidig med de nye pensionsprognoser.

For medlemmer i afd. 1 ikke-omtegnet sker omregningen kun for bonustilskrivninger, bidragsforhøjelser og indskud siden 1. januar 2006."

Af klagerens pensionsoversigt pr. 1. juli 2018 fremgår bl.a.:

UDBETALING VED PENSIONERING uden supplerende engangsydelse		Grundlagspension	Prognose alder 65
JØP almindelig ordning	Livsvarig, årlig		170.684 kr.
Ved alder 67 udgør grundlagspensionen		225.956 kr.	
Børnepension	Til alder 24, årlig		34.137 kr.
Ved alder 67 udgør grundlagspensionen		45.191 kr.	

Prognosen er i nutidskroner, mens grundlagspensionen er i fremtidskroner - se vedlagte forudsætninger.

Af bilaget "Din pensionsordning før og efter omvalg" fra 2018 fremgår bl.a.:

Udbetaling ved pensionering uden supplerende engangsydelse - årlig i kr.
Prognose for udbetaling i alder 68 år - i nutidskroner

	Eksisterende ordning		Omvalgt, Afdeling 2
Alderspensionsprognose	**Pr. 1.11.2018**	**Pr. 1.12.2018**	**Pr. 1.12.2018**
Afdeling 1 - Omregningspension	211.002	211.177	-
Grundlagspension - Ubetinget del	190.304	190.461	-
Grundlagspension - Betinget del	20.699	20.716	-
Tillægspension	0	0	-
Afdeling 2 - Omregningspension	-	-	298.371
Grundlagspension - Betinget del	-	-	148.187
Tillægspension	-	-	150.184

Ankenævnet *for* Forsikring

27. 92064

Nævnet udtaler:

Klageren blev i 1992 omfattet af en pensionsordning ("afdeling 1") med garanterede ydelser ("grundlagspension") beregnet på grundlag af grundlagsrenten på optagelsestidspunktet. I 2005 oprettede selskabet "afdeling 2", hvor pensionsydelser bliver beregnet på et beregningsgrundlag med en grundlagsrente på 0 % og betingede garantier. At garantierne er betingede betyder, at pensionerne kan sættes ned, hvis de tilgrundliggende forudsætninger ændrer sig væsentligt, eksempelvis med hensyn til levetider. Selskabets bestyrelse besluttede med virkning fra 2006 for så vidt angår afdeling 1, at bonus, indskud og bidragsstigninger fremover skulle indbetales på et beregningsgrundlag med samme betingede vilkår som i afdeling 2.

Klageren valgte i forbindelse med oprettelsen af afdeling 2 at forblive i sin hidtidige pensionsordning i afdeling 1. Hun har i 2011 og 2012 afslået selskabets tilbud om at foretage omvalg til afdeling 2.

Klageren har klaget over, at selskabet i 2017 har nedsat hendes grundlagspension med henvisning til, at en del af opsparingen er oprettet med betingede garantier, og at især ændringer i levetider efter selskabets vurdering gør det nødvendigt at nedsætte disse. Hun har anført, at bestyrelsen ikke havde hjemmel til sin beslutning om at indføre betingede garantier i afdeling 1 fra 2006 for så vidt angår bidragsstigninger, og at selskabet i sin efterfølgende kommunikation har givet tilsagn om, at hendes pensioner ikke kunne nedsættes til mindre end grundlagspensionen oplyst i de årlige pensionsoversigter.

Hun har videre anført, at hun i 2012 har truffet sin afgørelse om ikke at foretage omvalg på et forkert grundlag, idet hun blev oplyst af selskabet, at hun havde ubetinget garanti for sin grundlagspension, og denne ønskede hun ikke at opgive.

Klageren gør i første række gældende, at selskabet skal anerkende, at hele hendes grundlagspension er garanteret, og i anden række, at hun kan fortryde, at hun afslog selskabets tilbud om omvalg i 2012.

Ankenævnet *for* Forsikring

28. 92064

Indførelse af nyt beregningsgrundlag i 2006 vedrørende bidragsstigninger, indskud og bonus

Selskabet har oplyst, at vilkårsændringen i 2006 for afdeling 1 – hvorefter bidragsstigninger, indskud og bonus fremover skulle indbetales på et beregningsgrundlag med en grundlagsrente på 0 % og betingede garantier svarende til, hvad der gjaldt for afdeling 2 – er sket med hjemmel i vedtægternes § 11, hvoraf det fremgår, at bestyrelsen i samråd med aktuaren fastsætter grundlaget for beregning af pensioner, og at bonusberegningen er fastsat i et bonusregulativ. Selskabet har desuden oplyst, at ændringerne er anmeldt til Finanstilsynet, der ikke havde bemærkninger.

Nævnet finder, at klageren ikke har bevist, at der er grundlag for at antage, at selskabets bestyrelse og aktuar har fastsat det tekniske grundlag i strid med vedtægter eller offentligretlige regler. Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at Finanstilsynet fører tilsyn med livsforsikringsselskabers tekniske grundlag, og at Finanstilsynet efter det oplyste ikke har haft bemærkninger til de anmeldte ændringer af beregningsgrundlaget.

Nævnet har også lagt vægt på, at vedtægternes § 11 giver bestyrelsen hjemmel til efter samråd med aktuaren at fastsætte grundlaget for beregning af pensioner, og at selskabet har oplyst, at "grundlaget for beregningen af pensioner for bidragsforhøjelser, indskud og bonus er fastsat i pensionskassens tekniske beregningsgrundlag".

Nævnet har endvidere lagt vægt på, at det følger af § 2 og § 4 i Finanstilsynets bekendtgørelse om grundlagsrente for livsforsikringsselskaber, jf. bekendtgørelse nr. 1019 af 25/8 2015 og tilsvarende i tidligere bekendtgørelser, at selskabet for præmieforhøjelser, der ikke modsvarer tidligere præmienedsættelser, er forpligtet til at anvende en grundlagsrente, som ikke overstiger den på tidspunktet gældende maksimale rentesats, jf. bekendtgørelsens § 2. Det er således forudsat i bekendtgørelsen, at selskaberne ikke har givet de forsikrede tilsagn om, at løbende forhøjelser gribes af samme beregningsgrundlag og garantier som de oprindelige ydelsesgarantier.

29. 92064

Selskabets information og tilsagn om garantier

Selskabet har i medlemsblad fra december 2005 orienteret forsikringstagerne om ændringer i vilkår for medlemmer af afdeling 1. I medlemsbladet hed det, at "Hvis du efter 1. januar 2006 stiger i pensionsbidrag og/eller indbetaler indskud, vil indskud og bidragsstigninger blive behandlet på ændrede vilkår med en grundlagsrente på 0 pct. og længere forventet levetid. Det samme gælder tilskrivning af bonus. Beregningsrenten er fortsat 3 pct. De ændrede vilkår vedrørende grundlagsrente og levetid svarer til vilkårene i den nye afdeling 2". Også i bestyrelsens beretninger for 2003 og 2004, der blandt andet er fremlagt på generalforsamlinger, beskrives disse vilkårsændringer vedrørende afdeling 1. Nævnet kan ikke kritisere selskabets information til klageren forud for ændringernes ikrafttræden i 2006.

Klageren har anført, at hun ikke har læst selskabets ovennævnte information fra før 2006. Hun har henvist til pensionsoversigter for 2009 og 2010 og anført, at disse er udtryk for et tilsagn fra selskabet om, at hendes pension ikke kan blive lavere end grundlagspensionen, idet det blandt andet fremgår, at "Bestyrelsen kan dog ikke nedsætte pensionerne mere end, hvad der svarer til, at pensionerne var beregnet med grundlagsrenterne" og "Bestyrelsen kan ikke nedsætte pensionen mere end til grundlagspensionen".

Hun har også henvist til, at selskabets information i forbindelse med tilbud om omvalg i 2012 har været mangelfuld, dels mundtligt på informationsmøde, dels i mødemateriale/slides, dels ved mailkorrespondance med selskabets direktør og dels i selskabets omtegningspjece. Hun har anført, at hun fejlagtigt er blevet oplyst, at grundlagspensionen er garanteret i afdeling 1, og at eksempelvis ændringer i levetider ikke kan få betydning for grundlagspensionen i afdeling 1.

Selskabet har blandt andet anført, at det kun er en mindre del af klagerens pensionsordning, som er indbetalt på et beregningsgrundlag med betingede garantier, og at selskabet i sin information angående omvalg og afdeling 1 og 2 har koncentreret sig om de grundlæggende forskelle på den gamle og den nye pensionsordning.

30. 92064

Nævnet finder, at selskabets pensionsoversigter for 2009 og 2010 burde have indeholdt en klar information om, at klagerens grundlagspension ikke i det hele er underlagt en ubetinget garanti. Dette er efter nævnets opfattelse en væsentlig oplysning om ordningens pensionstilsagn. Nævnet bemærker, at selskabet i pensionsoversigt af 1/4 2014 har anført, at "grundlagspensionen er den garanterede ydelse, der kun under særlige omstændigheder kan nedsættes", og således i en senere pensionsoversigt oplyst, at grundlagspensionen ikke er ubetinget garanteret.

Som sagen foreligger oplyst, finder nævnet, at selskabets information til klageren om hendes eksisterende pensionsordning 1 i forbindelse med omvalgstilbuddet i 2012 også har været mangelfuld, idet selskabet ikke har oplyst, at en del af grundlagspensionen er underlagt betinget garanti. Nævnet finder, at i hvert fald omtegningspjecen burde have indeholdt sådan information.

Nævnet bemærker, at nævnet ikke herved har taget stilling til, om selskabet har overtrådt de offentligretlige regler om information om livsforsikringsaftaler, jf. informationsbekendtgørelsen af 17/11 2006.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at den mangelfulde information i pensionsoversigterne for 2009 og 2010 og i omvalgsmaterialet fra 2012 ikke er af en sådan karakter, at klageren kan støtte ret på at have fået tilsagn om, at hele hendes grundlagspension er underlagt en ubetinget garanti, og at selskabet på den baggrund er uberettiget til at nedsætte grundlagspensionen i 2017 for den del, der vedrører bidragsforhøjelser, bonus og indskud efter 2006.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at det må lægges til grund, at selskabet har håndteret pensionsordningen i overensstemmelse med det tekniske grundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet, og i overensstemmelse med de ændringer i pensionsvilkårene, som selskabet oplyste om i medlemsbladet fra december 2005. Klagerens pensionsydelser er løbende blevet beregnet ud fra en forudsætning om, at der gjaldt betinget garanti for bidragsforhøjelser, bonus og indskud efter 2006. Der er tale om en kollektiv, medlemsejet pensionskasse, hvor alle medlemmer

ville skulle bære den økonomiske konsekvens, hvis selskabet som følge af mangelfuld information i pensionsoversigter ikke har mulighed for at nedsætte den betingede garanti for visse medlemmer som forudsat. Nævnet har også lagt vægt på, at det kun er en mindre del af pensionsordningen, der er underlagt betinget garanti, og at der i ovennævnte pensionsoversigter og omvalgsmateriale ikke fremgår utvetydige tilsagn om, at den ubetingede garanti – i modstrid med tidligere udmeldinger – også omfatter bidragsforhøjelser, bonus og indskud efter 2006.

Fortrydelse af afslag på omvalg i 2012

Nævnet har i tidligere sager, herunder 87092 og 89114, taget stilling til spørgsmålet, om en forsikringstager kan fortryde sin beslutning angående omvalg, når beslutningen er truffet på baggrund af mangelfuld information fra selskabet. Nævnet har afgjort disse sager ud fra almindelige retsprincipper om urigtige/svigtende forudsætninger (forudsætningslæren) og herunder vurderet, om de mangelfulde forhold må antages at have været væsentlige for forsikringstageren, om denne væsentlighed var kendelig for selskabet, og om det efter en samlet vurdering af hensynet til forsikringstageren og selskabet er rimeligt at lade selskabet bære risikoen for, at forsikringstageren traf sin beslutning på baggrund af urigtige/svigtende forudsætninger.

Nævnet finder som ovenfor anført, at selskabets information til klageren i forbindelse med hendes beslutning angående omvalg til afdeling 2 var mangelfuld derved, at selskabet har undladt at oplyse, at en del af opsparingen i afdeling 1 ikke var underlagt ubetinget garanti.

Det er efter nævnets opfattelse væsentligt for forsikringstageren og hendes beslutning i relation til omvalg at være klar over, i hvilket omfang de tilsagte ydelser er garanterede eller senere kan sættes ned. Det er tillige kendeligt for selskabet, at klageren i en omvalgssituation har behov for at vide, i hvilken grad klagerens eksisterende pensionsordning bygger på garanterede henholdsvis ugaranterede ydelser.

Nævnet finder herefter, at afgørende for, om klageren har ret til at fortryde sin beslutning om ikke at foretage omvalg, bliver en samlet rimelighedsvurdering af hensynet til klageren og til selskabet.

Nævnet finder efter en samlet vurdering af hensynene til klageren og selskabet, at det er rimeligt at lade selskabet bære risikoen for, at klageren i 2012 afslog tilbuddet om omvalg på grundlag af mangelfuld information. Nævnet finder, at selskabet skal anerkende, at klageren er berettiget til at fortryde, at hun ikke foretog omvalg i 2012, og selskabet skal derfor stille hende, som var omvalget foretaget i 2012.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at ydelsesgarantierne netop var omdrejningspunktet i det valg, som klageren skulle træffe. Selskabet havde derfor en særlig anledning til over for klageren at sikre sig, at informationen på dette punkt var fyldestgørende. Det ville have været let for selskabet at indføje den oplysning i eksempelvis omvalgspjecen, at bidragsforhøjelser, bonus og indskud efter 2006 var indbetalt på et grundlag med betinget garanti, og at de samlede oplyste grundlagspensioner i afdeling 1 derfor ikke i det hele var garanterede.

Nævnet bemærker, at klageren har deltaget i møder, hvor det nævnte spørgsmål har været drøftet, og hvor klageren ikke har fået anden information.

Nævnet har videre lagt vægt på, klageren heller ikke i pensionsoversigter for 2009 og 2010 var klart informeret om, at der for en del af opsparingen i afdeling 1 kun gjaldt betinget garanti. Hun har derfor heller ikke ved at læse disse pensionsoversigter kunnet skaffe sig den nødvendige information om sin pensionsordning.

Nævnet har også lagt vægt på, at selskabet ikke har godtgjort, at der i øvrigt foreligger tungtvejende grunde til, at det vil være urimeligt byrdefuldt for selskabet at skulle tåle, at klageren får mulighed for at fortryde, at hun ikke foretog omvalg i 2012.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

_____

Ankenævnet *for* Forsikring

33. 92064

Selskabet, Juristernes og Økonomernes Pensionskasse, skal anerkende, at klageren er berettiget til at fortryde, at hun ikke foretog omvalg i 2012, og selskabet skal stille klageren, som var omvalget foretaget i 2012.

Klageren får i øvrigt ikke medhold.

Klagegebyret tilbagebetales.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Carsten Sennels